

## ΠΗΓΗ 1<sup>η</sup>

Και στο τελευταίο τέταρτο του 19ου αιώνα, όπως προκύπτει, η διαχείριση της εξουσίας τελούσε υπό τον έλεγχο μιας αυτόνομης -όχι απαραίτητα αντίθετης στα κυρίαρχα οικονομικά συμφέροντα- πολιτικής ολιγαρχίας όπου ο θρόνος κατείχε δεσπόζουσα θέση (χωρίς να την αντλεί φυσικά από κοινωνικές δυνάμεις ή ιστορικές ρίζες), συνιστώντας θεσμό, που είχαν καλλιεργήσει οι πολιτικές ιδιαιτερότητες στο ελληνικό κράτος, προορισμένο να συνθέτει τον κρίκο των φυγόκεντρων τάσεων που ενυπήρχαν στο συνασπισμό της εξουσίας σε συνδυασμό προς το πλέγμα της ξένης εξάρτησης. Αναμφίβολα, οι πολιτικές πρωτοβουλίες του θρόνου στην Ελλάδα, στόχευαν (με την καλλιέργεια της διχόνοιας ανάμεσα στα κόμματα και τους εκβιασμούς της εντολής για την πρωθυπουργία) στη διατήρηση κι ενίσχυση της δύναμης του αλλά και στη διευκόλυνση, παράλληλα, της συμμετοχής δυνάμεων ξένων προς την ελληνική κοινωνία στο παιχνίδι της εξουσίας υπό την πατρωνία του ίδιου του βασιλιά.

Σε μια συνέντευξη που δημοσιεύτηκε, τον Απρίλιο του 1896, στην εφημερίδα «Ακρόπολι», ο Γεώργιος Α΄ χαρακτηριζόταν ως «ο μέγιστος των ρουσφετολόγων», ενώ ο μεταγενέστερος πρωθυπουργός Δημ. Ράλλης δήλωνε, την ίδια περίπου εποχή, ότι η βασιλεία «είχε δράσει επιζημίως» κι ακόμη ότι «συναλλαγή μεταξύ λαού και πολιτευομένων δεν υπήρξεν τοσαύτη όση υπήρξε μεταξύ του στέμματος και των κυβερνήσεων αυτού»· τέλος, ότι «η εξωτερική πολιτική εις τας χείρας της Αυλής απέτυχεν οικτρότατα».

Παρ' όλα αυτά, θα πρέπει να δεχθούμε ότι η φάση αυτή της πολιτικής μας ζωής (1875-1895), αντιπροσώπευε πράγματι μια περίοδο, όπου η πρόσκαιρη έστω πολιτική ισχυροποίηση νέων δυνάμεων υπό την ηγεσία του Τρικούπη (βαθιά επηρεασμένου από τα πρότυπα της λειτουργίας του βρετανικού κοινοβουλευτισμού) χαρακτηριζόταν από την έντονη προσπάθεια εξυγίανσης του κοινοβουλευτισμού και περιορισμού της πολιτικής ισχύος των κομματάρχων - προσπάθειας που απέβλεψε στη δημιουργία κομμάτων με αρχές, πολιτικών, δηλαδή, σχηματισμών με συγκεκριμένο ιδεολογικό περιεχόμενο, προσανατολισμό και πρόγραμμα.

Π. Πετρίδη, *Πολιτικές δυνάμεις και συνταγματικοί θεσμοί στη νεότερη Ελλάδα (1844-1940)*, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα 1984, σελ. 75-76